

1. Apr. 1972

FAKTA

Dato:

1. Apr. 1972

Sidetæl:

Rød blå bd 6 s. 28-37

TRANSSKRIFTION

1-4-72

Præciser hvad der menes med variationer.

De to kvadrater – dannende et rektangel forandres ikke – men kan varieres i størrelse: smaa – mellem – store – arealer – men, formen maa ikke ændres.

Den røde Kadmium mellem maa aldrig nærme sig orange eller violet-kraplak – eneste udsving skal ligge mellem Kadium Clair paa den ene side og Kadium Fonce paa den anden. Den Blaa – Ultramarin maa aldrig nærme sig lyseblaa eller blaaviolet, men ligesom den røde alene bevæge sig mellem mørk og lys ultramarin.

Mellem de to farver Rød - Blaa kan der varieres mellem en lys rød og en mørk blaa og omvendt eller to mørke – to lyse –. Men hverken den røde eller blaa maa fjerne sig fra sin oprindelige karakter d.v.s forskubbe sig til den ene eller anden side i sin plads paa farveskalaen. En variation farverne imellem bliver da i overvejende en valør eller kold – varmvariation ikke en ændring i selve farven.

Ændringer – variationer i stoffet – materialet er straks mere komplicerede. Den mest banale er selvfølgelig mellem blank og mat malemateriale, mellem stofløs og stoffyldt flade. Der opstaar ogsaa forskelle mellem forskellige teknikker – olie – akryl – lak – tempera – gouache – akvarel – pastel – farvekridt – litografi – silketryk – o.s.v. Disse variationer er dog i den grad betinget af selve den anvendte teknik og dens materiale at de ikke kan anses for direkte æstetiserende – de er simpelthen en forskel i materiale – naturligvis fremhævende denne materialets specielle stoflighed, men uden den behøver blive dominerende materiale virtuositet. Der er ingen grund til at undertrykke denne materialitet, saa længe grundprincipperne i farve og struktur holdes – selvom de naturligvis ikke maa være et expressivitets paaskud. Problemet er – simpelthen frygten for at produktet skal blive opfattet som alene tilhørende perceptionsomraadet og derved fortrænge kernen i ideen som jo er at produktets perception ikke er at expressiv, men af ren fænomologisk beskaffenhed – og alene er et udgangspunkt med en conception som maal. Produktet betyder ikke noget – men hvad det bruges til er dets betydning.

Der kommer ogsaa til at ligge et problem i dette at udførelsen af produktet mekaniseres saa meget at hvad jeg kan gøre med det er minimalt – hele tyngdepunktet kommer til at ligge paa hvad der sker mellem produktet og beskueren. Jeg træder paa en maade udaf funktion.

Lad mig forestille mig at jeg udførte et "R+B" produkt paa følgende maade:

1. RØD – forsøger jeg at give en bastant tæthed – og uden spor af penselstrøg – en rød der ikke er lys – ikke mørk – ikke svinger – men er konstant.

2. Blaa – uden at gøre den udtalt lys eller mørk forsøger jeg at gøre den let – uendelig og det spiller ingen rolle om penselstrøgene synes (hvad de vanskelig vil kunne undgå da ultramarin er en laserende farve).

3. Resultatet bliver en tæt uigennemtrængelig rød – og en let ustandselig vigende blaa.

Er jeg ved udførelsen af et saadant produkt havnet i maleriæstetik – ja i æsteticisme? Jeg opererer med en forskel mellem farverne – en nuancering af deres indbyrdes forhold. Er det dette rene perceptionsforhold som vil dominere?

Eller bliver perceptionen blot en detalje – en del af det totale produkt? Det afhænger vel nok til en vis grad af om man ser produktet alene eller sammen med andre "R+B" produkter – er det sidste tilfældet er indtrykket af den "R+B" gentagelse dominerende – ses det alene bliver det (hvis man ikke ved der eksisterer andre lignende produkter) forholdet – nuanceringen farverne imellem som dominerer.

I dette ligger der en bekræftigelse paa ideen om at perceptionen i vid udstrækning er afhængig af den funktion man giver produktet. I sammenligning med Ad Reinhart og Daniel Buren der neutraliserer farven – den første ved at gøre den ubestembar gennem en neddæmpning den anden ved at negligere farvevalget og derefter neutraliserer den ved hvide mellemrum – vedkender jeg mig farven. Men ikke en hvilket som helst farve – jeg har valgt to farver – der repræsenterer fænomenet farve og som i saa vid udstrækning som muligt alene repræsenterer dette fænomen som værende selvstændigt. Det er derfor ogsaa naturligt at akcepterer at dette fænomen indenfor sin selvstændighed har visse mulige funktioner. At det kan optræde paa forskellige maader indenfor rammerne af sin Rødhed og Blaahed er visse handlinger mulige som alene tilhører dette omraade.

Det bliver, hvordan man vender og drejer det – malerkunst – ja! Men er jeg ikke via Joseph Kosuth her blevet offer for en conceptuel-art dogmatik? Begrebet malerkunst er jo i sidste instans et rent teknisk spørgsmaal - at man bruger maling – det væsentlige er ikke teknikken men hvad man bruger den til. Af mange forskellige grunde falder det mig altsaa naturligt at arbejde med malerteknikken og jeg kan ikke se jeg af dogmatiske grunde skulle afstaa fra dette.

Men – trods alt – bliver jeg ikke afhængig af et sprog – nemlig formen – farven? Og er det ikke netop dette jeg gerne vil væk fra? Kan "R+B" opfattes fra andre synsvinkler end rent formelle?

Her – ligger problemet.

Det formelle er baseret paa en forestilling om hvad kunst – specielt malerkunst er. Det formelle opererer med regler udledt af denne forestilling. Man stiller sig tvivlende ikke alene til disse reglers holdbarhed, men ogsaa til deres gyldighed.

Jeg kan ikke tro paa bestemte regler for hvad der er kunst og hvad ikke –

tror ikke at der findes et bestemt kunstnerisk sprog. Men "R+B" er jo netop udsprunget af disse regler denne formalisme – den forestilling at en vis perception skaber en tilsvarende conception – eller at perceptionen af de to R+B farvede kvadrater er hele udsagnet.

Spørgsmaalet er om det er en tanke jeg vil formulere – eller en æstetisk kildren af synsevnen?

Det er en tanke jeg ønsker at formulere nemlig denne:

Det er falsk at paastaa at der fra farve og form transporteres et budskab en expressivitet fra kunstner til beskuer. Farven og formen er ren fænomenologiske og indeholder ikke andet i sig selv end de forestillinger beskueren ligger i dem via den maade kunstneren præsenterer dem paa – der er ikke andet en hvad der ses – det setes betydning er alene noget det tilføres udefra. Materialiteten af det der ses og dets virkning ind paa beskueren kan man ikke forud beregne. Man kan alene vide at det har en eller anden virkning – udløser en eller anden reaktion som alt hvad der ses gør.

Det væsentlige maa altsaa være beskuerens imagination der fungerer frit uden at følge de æstetisk formelle regler – der fortæller beskueren hvilke baner hans imagination skal følge.

Det væsentlige i kunsten maa være (den kunstneriske) tanken og ikke produktets ellers handlingens udseende.

Med hensyn til "R+B" kan dette kun anskueliggøres ved en fuldstændig identiske repetition.

Kan man helt overse eller undgaa produktets materielle tilstedeværelse? Sikkert ikke (dette var conceptuel-art's fejltagelse) men den maa ikke blive selve hovedsagen – hele "indholdet". Produktet maa være værdiløst – d.v.s værdien bør ikke ligge i det, men i de handlinger der foretages med det – omkring det – paa grund af det – udfra det o.s.v.

Konklusionen af disse overvejelser kan ikke blive en anden end den at "R+B" kun kan fungerer hvis:

1. De "R+B" er helt identiske fra produkt til produkt.
2. Strukturen – kvadraterne – rektanglet er de samme hver gang.
3. De eneste afvigelser der er mulige hvis ideen – tanken skal fastholdes er:

A. Forandring af produktets areale udstrækning (størrelse) – fordi kvadraterne og rektangelet vedbliver med at beholde sin identitet – et lille kvadrat – et stort kvadrat – er stadig et kvadrat.

B. Farvematerialet – mat – blankt – groft – o.s.v fordi "R+B" stadig vedbliver med at være rød og blaa.

C. Forandringen – variationen i størrelse og materiale har, saa længe struktur og farve fastholdes saa minimal en expressiv indflydelse at det ikke formaar at ændre konstanterne.

Disse afvigelser i størrelse og materiale er ikke væsentlige, men kan være praktiske under forskellige forhold. I hvert enkelt aktuelt tilfælde maa man

**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

NY CARLSBERGFONDET

naturligvis nøje overveje for og imod deres anvendelse.

1-4-72.

Præcisér hvad der menes
med variationer.

De to kvadrater - dannede et
rektangel forvandles ikke - men kan
varieres i størrelse: små - mellem -
store - arealer - men, formen maa ikke
ændres.

Den røde Gradium mellem maa
aldrig nærne sig orange eller viol
- Krapplak - næste næsting skal ligge
mellem Gradium Clair paa den ene
side & Gradium force paa den anden.

Den Blau - Ultramarin maa aldrig
nærne sig lyse blau eller vi
blau viol, men lige som den røde
alene bevæge sig mellem mørkt &
lyst Ultramarin.

Mellem de to farver Rød - Blau
kan der varieres mellem en lyst rød
& en mørkt blau & omvendt eller
to mørke - to lyse. Men hverken
den røde eller blau maa fjernes
fra sin oprindelige karakter d.v.s.
for tabbe sig til den ene eller anden
side i sin plads paa farveskalaen.

En variation farverne i mellem farver
da i overvejende en værdi eller
kold - varm variation ikke en ændring
i selve farven.

Ændringer - variationer i stoffet -
materialet er straks mere komplicerede.
Den mest brante er selv fuldstændig
mellem blanding og smalt male materiale,
mellem stoffets og stoffet selv.
Der opstår også forskelle mellem
forskellige teknikker - olie - akryl -
bly - tempera - gouache - akvarel -
pastel - farvetegning - litografi - silke-
tryk - o.s.v. Disse variationer er
dog i den grad behæftet af selve
den anvendte teknik og dens materiale
at de ikke kan anses for direkte
værdifulde - de er simpelthen en
forskell i materiale - materiens form-
hørende den materialitets specielle
støjhed, men uden den behøver
blive dominerende materiale instrui-
-ket. Der er ingen grund til at
undertrykke den materialitet,
så længe grundprinciperne i farve
og struktur holdes - selvom de mater-
-ialis ikke nødvendigvis er et udtryk for
-værdi. Problemet er - simpelthen

Jegten for at produktet skal blive
opfattet som alene tilhørende percep-
-tionsområdet og dermed forbruger-
kædet i ideen som jo er at
produktets perception ikke er af
afpressiv, men af ren fenomenologisk
beskaffenhed - og alene er et ud-
-gangs punkt med en conception
samt mål. Produktet betjener ikke
noget - men hvad det bruges til
er dets betjening. Til at lade at
Der kommer også til udspælsning af
problemet i dette at udspælsning af
produktet mekaniseres som meget at
hvad jeg kan gøre med det er mini-
-malt - ~~at~~ hele hængende punkt kommer
til at ligge på hvad der sker mellem
produktet og beslutningen. Jeg tror på
en måde ~~at~~ ud af funktion.
Hvad ~~at~~ mig foreslår mig at jeg
udfører et "R+B" produkt på jell-
-opinde måde:

1. R & D - foreslår jeg at give en konstant
betæthed - og uden spor af penselsbetæ-
en ved der ikke er lys - ikke mørk
- ikke svinger - men er konstant.
2. Blou - uden at gøre den udhald
lys eller mørk foreslår jeg at gøre

den let - uendelig og det spiller
ingen rolle om penselstrøgene synes
(hvad de varsteh) vil kunne undgå
da ultramarin er en lasende farve).
3. Resultatet bliver en let uigenkendelig
-brønstet rød - og en let ustandselig
visende blaa.
Er der ved indførelsen af et sekund
produkt hærnet i maleri estetisk -
ju i det hele taget? Jeg opererer med
en forskel mellem farverne - en
nuancering af deres indtryksfor-
hold. Er det dette rene perceptions-
forhold som vil dominere?
Eller bliver perceptionen blot en
detalje - en del af det totale pro-
dukt? Der af hængt vel nok til
en vis grad af om man ser produktet
- let alene eller sammen med andre
"R+B" produkter - er det sidste til-
feldet er indtryksfuldt af den "R+B"
opfattelse dominerende - ses det alene
bliver det (hvis man ikke ved
der er i sig selv andre ligværdige produkt-
ter) forholdsvis - nuanceringen farverne
imellem som dominerer.
I dette tilfælde er en betydelig del

nuværende ideen om at perceptionen i
tid udstrælmig er afhængig af
den funktion man giver produktet.
I sammenhæng med Ad Rein-
hardt & Daniel Buren der neutrali-
serer rummet - den første ved at gøre
den ubestemt og gennem en nedlamp-
ning den anden ved at negliger
hvert valg og derfor neutraliserer den
ved både mellem rum - ved den der
er mig rummet. Men ikke en hille-
samhed rummet - ja har valgt
to rum - der repræsenterer rummet
rummet og som i sin tid udstrælmig
som rummet alene ~~for~~ repræsenterer
dette rummet som rummet selv-
stændigt. ~~rummet~~ Det er der for
også naturligt at acceptere at
dette rummet ~~for~~ inden for sin
selvstændighed har visse rumlige
funktioner. At det kan optræde som
forskellige rummet inden for rummet
af sin Rumhed & Bløthed er
visse handlinger rumlige som alene
til hver dette rummet.
Det bliver, hvordan man vender og
drøjer det - mælt rummet - ja!

Man ~~kan~~^{er} jo ikke sige Joseph Ko-
-Sulke har blevet offer for en
conceptuel-ort dogmatik?
Begrebet malerkunst er jo i sidste
instans et rent teknisk spørgs-
-maal - at man bruger malings-
det væsentlige er ikke teknisk
man hvad man bruger den til.
Af mange forskellige grunde falder
det mig altså naturligt at arbejde
med malerkunsten og jo kan
ikke se jo af dogmatiske grunde
skulle afstøje fra dette. jo ikke
Man - trods alt - bliver jo ikke
af hængt af et smog - nemlig
formen - formen? Og er det ikke
netop dette jo gerne vil være
fra? Kan "R+B" opfattes fra
andre synsvinkler end rent formelle
formelle?
Her - ligger problemer.
Det formelle er baseret på en pre-
-stilling om hvad kunst - specielt
malerkunst er. Det formelle operer
med regler ~~med~~ med ledt af
denne forståelse. Man stiller sig
diverse ikke alene til disse regler
holdt bånd, men også til deres gyldighed.

Jeg tror ikke der kan bestemte
regler for hvad der er kunst og
hvad ikke - for ikke at der
findes et bestemt kunstnerisk
sprog. Men "R+B" er jo netop
udsprunget af disse regler der er
formalisme - den forestilling at en
vis perception skaber en LITSUMER
conception - eller at perceptionen
af de to R+B fremmede vurderer
er hele udtrykket.
Spørgsmålet er om det er en
konkret visuel formulerer - eller en
estetisk billeden af sig selv?
Der er en konkret visuel formulerer
formulerer nemlig den?
Der er faktisk at tænke at der
fra form og form fremføres et
billedskab en afprøvet fra kunst-
ner til beskuer. Farven og formen
er ren fenomenologiske og end de pre-
sentation i sig selv end de pre-
sentation beskueren ligger i dem
via den munde kunstneren presenterer
dem som - der er ikke under end
hvad der SES - det ses betydning
er alene noget det tilføjes udefra.
Materialiteten af det der ses og

dets virkning ind paa beskueren
kan man ikke paa beregne.
Man kan alene vide at det har
en eller anden virkning - udtrykt
en eller anden reaktion som alt
hvad der ses gfr.
Det væsentlige maa altsaa være
beskuerens ~~imagination~~ imagination
der fungerer frit uden at følge
de de te hsh formelle regler - der
fortæller beskueren hvilke tanker hans
imagination skal følge.
Det væsentlige i ~~den~~ kunsten maa
være (den kunstneriske) funktion og ikke
og ikke produktets eller handlingens
indseende.
Med hen syn til "R + B" kan dette
kun ganske vist ved en fuld-
stændig i den hsh repetition.
Kan man helt overse eller undgå
produktets materielle hsh ledelse?
Sikker ikke (dette var concept-
-art's fejltagelse) men den maa ikke
blive selve hovedsagen - hele "ind-
-holdet". Produktet maa være værdi-
fyldt - d.v.s. værdien maa ikke
ligge i det, men i de handlinger
~~der~~ der foretages med det - omkring

det - nu grund af det - ud fra det
o. s. v.

Konklusionen af disse overvejelser
kan ikke blive anden end den
at "R+B" kun kan fungere hvis:

1. De "R+B" er helt identiske
fra produkt til produkt.
2. Strukturen - kvadraterne - retvinklet
er de samme hver gang.
3. De eneste afvigelser der er
mulige hvis ideen - konceptet skal
fastholdes er:

A. Forandring af produktets areal
indstrækning (styrrelse) - fordi
~~kvadraterne~~ kvadraterne og ret-
vinklet ved bliver med at beholde
sin identitet - et lille kvadrat-
et stort kvadrat - er stadig et kvad-
-drat.

B. Farve materialer - mat - blank -
glat - o. s. v. fordi "R+B" stadig
ved bliver med at være R del og B del.

C. Forandringer - variationer i størrel-
-se og materiale her, så længe
strukturen og farve fastholdes som

minimalt ~~og~~ ^{og} ~~et~~ ^{et} pressivt indflydelse
at det ikke formår at ændre kon-
-stanterne.
Disse afvigelser i styrrelse og materia-
-le er ikke væsentlige, men kan
være praktiske under forskellige forhold.
I hvert enkelt afhænger af forholdene
man naturligvis nøje overveje for og
imod deres anvendelse.

2-4-72.

Kostenetz "Are you perhaps
developing a subtle aesthetic for
human art?
Young" "I'm going in this direction
because of my own natural ten-
-dencies. There still is considerable
variation in the piece, because
variation is such an unavoi-
-dable factor of life that no-
-thing exist without it. No
matter how ~~exact~~ exact you
try to be, no matter how many
times you try to draw the line
exactly the same, things will
always be different. This is one of